

جواهر الاحكام مصطفىوی

فقه نامه ای پارسی از سده ششم هجری

ساج الدین علی بن عثمان اوشی

مقدمه و تصحیح:

رسول جعفریان

زمستان ۱۴۰۳

جواهر الاحکام مصطفوی،
فقه‌نامه‌ای پاریسی از سده ششم هجری
سراج‌الدین علی بن عثمان اوشی
مقدمه و تصحیح: رسول جعفریان

ناش سماع قلم
ویراسته: مریم صدیقی
طراح جلد: حسن صدیقی
چاپ و صحافی: آ. آ. گرافیک
نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۲
شمارگان: ۳۰۰

فهرست کتابخانه ملی

- سرشناسه: اوشی فرغانی، علی بن عثمان، ۵۷۵ق. ■ عنوان و نام پدیدآور: جواهر الاحکام مصطفوی، فقه‌نامه‌ای پاریسی از سده ششم هجری / سراج‌الدین علی بن عثمان اوشی؛ به کوشش رسول جعفریان.
- مشخصات نشر: تهران: سماع قلم، ۱۴۰۳. ■ مشخصات فیزیکی: ۲۸۰ ص.
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۷۵۷۵-۱-۳ ■ وضعیت فهرست‌دهی: فیبا
- یادداشت: کتابنامه: ص. [۲۵۹] - ۲۶۲؛ همچنین به صورت زیر به ن.
- یادداشت: نمایه. ■ موضوع: فقه حنفی -- قرن ۶ق. Islamic law, 12th century -- Hanafi ■ شناسه افزوده: جعفریان، رسول، ۴۳ -
- شناسه افزوده: Jafariyan, Rasul ■ رده‌بندی کنگره: BP ۱۷۲/۲
- رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۳۲۲ ■ شماره کتابشناسی ملی: ۹۹۳۸۶۷۷.

شماره تماس: ۰۲۱۸۸۹۹۵۹۰۲ - ۰۹۳۳۳۱۳۳۰۹۵

پست الکترونیک: nashresamaeqalam@gmail.com

فروشگاه اینترنتی: www.nashresamaeqalam.ir

بها: ۴۱۵,۰۰۰ تومان

تمام حقوق این اثر متعلق به نشر سماع قلم است.

فهرست مطالب

۱۱.....	زندگی، آثار، و افکار سراج الدین علی اوشی دانشمند سده ششم ماوراءالنهر.....
۱۱.....	آثار فقهی حنفی، گنجینه‌ای درخشان از زبان فارسی.....
۲۰.....	پاره‌ای از فواید آثار کهن فقه نارس.....
۲۵.....	سراج‌الدین علی اوشی.....
۲۸.....	آثار.....
۳۴.....	جواهر الاحکام مصطفوی.....
۳۶.....	شعری سودمند درباره کتاب، نویسنده و زمان وی.....
۳۹.....	نسخه‌های جواهر الاحکام.....
۵۰.....	دست‌نامه‌ای در عقاید دُرست.....
۵۲.....	جواهر الاحکام یا رساله عملیه.....
۵۳.....	منابع کتاب.....
۵۴.....	پاره‌ای از شناخت‌های حاشیه‌ای در این کتاب.....
۵۵.....	الف: سلطان در فقه حنفی.....
۵۹.....	ب: مغ، ترسا و جهود.....
۶۰.....	ج: رویارویی و همزیستی فرق و مذاهب.....
۶۱.....	د: زنان.....
۶۴.....	ه: اقتصاد و فرهنگ در جامعه ماوراءالنهر.....

■ جواهر الاحکام مصطفوی ۷۱

باب در شرف علم ۷۴

باب اندر یادکرد عدل و مرحمت ۷۸

باب دوم [باب اندر یادکرد توحید] ۸۰

باب اندر طهارات ۸۵

باب اندر صلوٰۃ ۹۱

باب سهو ۹۷

کتاب الجمعہ ۱۰۱

باب جمع ۱۰۲

باب نماز خوف ۱۰۳

باب اندر جان ۱۰۷

باب اندر زکوٰۃ ۱۱۳

باب اندر صوم [و] صومه ذی الحجه ۱۲۱

باب اندر یاد کرد حج ۱۲۶

باب اندر نکاح ۱۳۳

باب اندر طلاق ۱۴۲

باب اندر عتاق ۱۴۸

باب اندر ایمان ۱۵۱

باب اندر حدود ۱۵۶

باب اندر سرقه ۱۵۹

باب اندر سیر و جهاد ۱۶۲

باب اندر الفاظ کفر ۱۶۷

باب اندر کراهیت و استحسان ۱۷۰

کتاب اندر غصب ۱۷۹

باب اندر صید ۱۸۳

باب اندر اضاحی ۱۸۷

باب اندر وقف ۱۹۰

باب اندر هبه ۱۹۳

۱۹۶	کتاب اندر بیوع
۲۰۴	باب اندر شفعه
۲۰۶	باب اندر قسمت
۲۰۸	باب اندر اجارات
۲۱۲	باب اندر قضا و دعوی
۲۱۶	باب اندر اقرار
۲۱۸	باب اندر شهادات
۲۲۱	باب اندر کفاله و حواله
۲۲۳	باب اندر صلح
۲۲۵	باب اندر رهن
۲۲۷	باب اندر شرکه و مضاربه
۲۲۹	باب اندر مزارعه
۲۳۱	باب اندر اشریه
۲۳۳	باب اندر اکراه
۲۳۵	باب اندر ماذون
۲۳۷	باب اندر جنایات قصاص
۲۴۲	باب اندر وصایا
۲۴۵	باب اندر فرایض
۲۴۹	باب اندر مقدمات بر نسق امتحان: المسایل المتفرقه
۲۵۹	کتابنامه
۲۶۳	نمایه

یادداشتِ ناشر

در تاریخ اسلام، فقه حنفی با ترکیب اجتهاد رأی و قیاس و تأکید بر اصول کلی در استنباط احکام، به یک مکتب فقهی پیشرو تبدیل شد. این مکتب به دلیل تشبیه پذیرش آن با شرایط متغیر جوامع اسلامی، به سرعت گسترش یافت، و در مناطق عراق، خراسان، هند، آسیای میانه، عثمانی، و بالکان به مذهب غالب تبدیل شد. ردّیگری برجسته این مکتب، توجه به مصالح عمومی، عرف و عادات جامعه، کنار نصوص دینی است، که به آن کمک کرد تا به یکی از گسترده‌ترین مکتب‌های فقهی در جهان اسلام تبدیل شود.

کتاب «جواهر الاحکام مصطفوی»، فقهی مهمی به زبان فارسی است که در سده ششم هجری قمری در ماه رجب النهر متولد شد؛ اثری ارزشمند و کاربردی از فقیه و محدث بزرگ ماوراءالنهر، ساجد الدین علی بن عثمان اوشی. این کتاب یکی از منابع فقه فارسی اسلامی، با زبانی روان و قابل فهم، به بررسی مسائل فقهی ماوراءالنهر پرداخته است.

کتاب حاضر با تلاش‌های ارزشمند و علمی دکتر محمدجواد جعفریان، پژوهشگر برجسته و استاد صاحب نظر تاریخ اسلام، تصحیح شده است. ایشان با بهره‌گیری از نسخه‌های خطی موجود در ایران، ترکیه و دانش گسترده‌شان در زمینه تاریخ اسلام، این اثر را به گونه‌ای تصحیح کرده‌اند که اصالت علمی و ارزش زبانی آن حفظ شود و در عین حال، متنی منقح را در اختیار خوانندگان قرار دهند.

«جواهر الاحکام مصطفوی» نه تنها اثری مرجع برای فقه پژوهان است، بلکه دریچه‌ای به شناخت اندیشه‌ها و رویکردهای فقهی در سده ششم هجری می‌گشاید. این اثر با تأکید بر مسائل عملی و اجتماعی فقه، بازتابی از دغدغه‌های جامعه اسلامی در آن دوره ماوراءالنهر است.

انتشار این کتاب گامی در راستای احیای میراث تاریخی و فرهنگی جهان اسلام است و امیدواریم بتواند مورد استفاده دانشجویان، پژوهشگران و علاقه‌مندان به فقه و تاریخ اسلام قرار گیرد.